

Vážený pan **Petr Fiala**,
předseda vlády, předseda ODS

Vážený pan **Vít Rakušan**,
1. místopředseda vlády, předseda STAN

Vážený pan **Marian Jurečka**,
místopředseda vlády,
ministr práce a sociálních věcí,
ministr životního prostředí,
předseda KDU-ČSL

Vážená paní **Markéta Pekarová Adamová**,
předsedkyně Poslanecké sněmovny,
předsedkyně TOP 09

Vážený pan **Ivan Bartoš**,
místopředseda vlády,
předseda České pirátské strany

Vážený pan **Jozef Síkela**,
ministr průmyslu a obchodu

V Praze a Brně dne 13. února 2023

Otevřený dopis: Nová energetická politika státu by měla být založena na inovacích, úsporách energie, rozvoji obnovitelných zdrojů a ochraně klimatu

Vážený pane předsedo,
vážený pane místopředsedo, vážená paní předsedkyně, vážený pane ministře,

obracíme se na Vás jako nevládní organizace zabývající se energetikou a životním prostředím ve chvíli, kdy začíná **příprava nové energetické a klimatické politiky našeho státu** - Státní energetické koncepce ČR (SEK), Národního klimaticko-energetického plánu (NECP) a Politiky ochrany klimatu v ČR (POK).

Česká republika se nachází v bodě, kdy potřebuje **co nejrychleji snížit závislost na energetických dodávkách z Ruska** a nezvyšovat (a následně co nejrychleji snižovat) závislost na dovozu fosilních paliv ze zemí mimo EU. Je naopak nutné **posílit energetickou spolupráci v rámci EU** a spřátelených zemí. To si žádá i přehodnocení pojetí energetické bezpečnosti, která by měla být založena primárně na obnovitelných zdrojích energie a solidaritě napříč zeměmi EU, nikoli na domnělé národní soběstačnosti závislé na dovozu plynu a ropy.

Zároveň potřebujeme **bezodkladně řešit klimatickou krizi**, naplnit podíl ČR na dosažení klimatických cílů a splnit závazky vyplývající z přijaté evropské legislativy v balíčku Fit for 55 a REPowerEU.

Musíme také **řešit zásadní sociální dopady** cenových výkyvů v energetice i strukturální energetickou chudobu. Rychlejší snižování energetické náročnosti budov může pomoci i z pohledu zvýšení odolnosti domácností vůči výpadkům dodávek plynu, tepla nebo elektřiny.

Potřebujeme **zachovat konkurenceschopnost**, takže zvláště energeticky náročná odvětví našeho průmyslu musí rychleji zvyšovat svoji energetickou efektivitu.

V období do roku 2030 je na transformaci energetiky k dispozici **historicky nejvíce finančních zdrojů** mimo státní rozpočet a peněženky spotřebitelů. **Tato možnost se již nemusí nikdy opakovat.** Je proto v zájmu České republiky této příležitosti maximálně využít.

Na základě výše uvedeného jsme přesvědčeni, že hlavní body energetické politiky ČR by měly být:

- **Zásadní zrychlení úspor energie:** podle zásady “energetická účinnost v první řadě” pro snížení nákladů veřejné správy, zvýšení konkurenceschopnosti firem, řešení energetické chudoby, vyrovnání s evropskými státy.
- **Masivní rozvoj obnovitelných zdrojů energie:** dosažení maximálního možného zvýšení výroby z (pestrého mixu) obnovitelných zdrojů energie a jejich integrace do energetických soustav (včetně odblokování rozvoje větrné energetiky a rozvoje systémů pro sezónní akumulaci přebytků výroby OZE). Je nutný dostatečně ambiciózní národní cíl pro OZE kolem 40 % pokrytí koncové spotřeby (elektřiny, tepla, chladu a v dopravě) v roce 2030 a 35 % pro samotnou elektřinu. Na rozdíl od minulosti bychom neměli vycházet z toho, kolik procent musíme splnit, ale kolik můžeme a chceme dosáhnout pro náhradu fosilních paliv. Dále je také nutné pokračovat v odstraňování administrativních bariér a vyčlenění go-to zón pro velké projekty.
- **Fungující lokální a komunitní energetika** umožňující zakládání energetických společenství, sdílení elektřiny (a následně i plynu či tepla). Podle studie EGÚ Brno mají projekty obnovitelné komunitní energetiky obcí a bytových domů v ČR

technický potenciál v roce 2040 vyrábět 12 715 GWh elektřiny, tedy pokrýt 79 % spotřeby domácností.¹ Decentralizace energetiky posílí energetickou soběstačnost na lokální úrovni.

- **Podpora přechodu na nízkoemisní řešení v oblastech teplárenství, dopravy a průmyslu** (například využití průmyslových tepelných čerpadel v centrálním zásobování teplem či zeleného vodíku při výrobě oceli).
- **Otevření energetického trhu novým hráčům:** nejen komunitní energetika, ale také posilování a rozvoj konceptů jako akumulace, agregace, flexibilita, otevření trhu s podpůrnými službami v energetice, digitalizace. Obecně podpora vzniku inovací a modelů, které zajistí efektivnější využití lokální výroby energie za pomoci chytrého řízení sítě a spotřeby.
- **Posílení přeshraničních propojení, kapacity přenosové a distribuční soustavy** pro zvýšení možnosti dovozů a vývozů elektřiny (opuštění drahého a z hlediska energetické bezpečnosti překonaného principu upřednostňování domácích elektráren na zemní plyn dovážený ze států mimo EU před dovozem elektřiny z obnovitelných zdrojů ze států EU) a zajištění hladkého připojování OZE do sítě.
- **Maximální snižování emisí skleníkových plynů** co největší rychlostí (v návaznosti na cíle Pařížské dohody a zvyšující se cíle EU) zahrnující zachování odklonu od uhlí do roku 2033. Racionální odklon od uhlí zajistí snížení emisí skleníkových plynů i zlepšení kvality ovzduší, zvýší kapacitu pro připojování OZE, umožní využití externích finančních prostředků určených na tento proces a předejde neřízenému odstavování uhelných zdrojů vlivem ekonomiky provozu a nových regulací.
- **Spravedlnost procesu energetické transformace:** zapojení všech skupin obyvatel a všech regionů do transformace a umožnění maximálního snížení energetické náročnosti i nízkopříjmovým domácnostem (zabránit rozevírání sociálních nůžek a naopak odstraňovat příčiny energetické chudoby a přijmout opatření pro její řešení).
- **Dodržování principu „do no significant harm“**, tedy podporovat investice do tzv. environmentálně udržitelných hospodářských činností v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady² a omezení investic do činností, které životní prostředí významně poškozují.

Při tvorbě nové energetické a klimatické politiky je nutné klást důraz na oblasti, které byly v minulosti zanedbávány (úspory energie, komunitní a decentralizovaná energetika) vzhledem k proměně energetiky v posledních letech. Nejde však jen o obsah energetické a klimatické politiky, ale také o maximální otevřenost vůči veřejnosti od počátku přípravy, včetně dostatečně dlouhé doby na podávání připomínek (prováděcí nařízení Komise

¹ <https://www.hnutiduha.cz/publikace/studie-potencialu-komunitni-energetiky-v-obcich-bytovych-domech-cr>.

² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32020R0852&from=EN>

stanovuje členským státům povinnost přizvat veřejnost k tvorbě NECP, [C\(2022\) 8251 final](#)).

Jako nevládní sektor nabízíme naši expertízu a spolupráci na vytvoření moderní energetické a klimatické strategie pro budoucnost.

Se srdečným pozdravem

Anna Kárníková

ředitelka Hnutí DUHA

Barbora Urbanová

ředitelka Centra pro dopravu a energetiku

Zahide Tuğba Şenterzi

výkonná ředitelka Greenpeace ČR

Edvard Sequens

vedoucí energetických projektů v Calla - Sdružení pro záchranu prostředí

Pavel Franc

CEO, Frank Bold Society, z.s.

Barbora Kachtík Valešová

koordinátorka Klimatické koalice

Kontaktní osoby:

Jiří Koželouh, Hnutí DUHA, jiiri.kozelouh@hnutiduha.cz, 723 559 495

Barbora Urbanová, Centrum pro dopravu a energetiku, barbora.urbanova@cde-org.cz, 605 968 515

Jaroslav Bican, Greenpeace, jaroslav.bican@greenpeace.org, 773 721 237

Edvard Sequens, Calla, edvard.sequens@calla.cz, 602 282 399

Laura Otypková, Frank Bold Society, laura.otypkova@frankbold.org, 770 170 722

Jitka Martínková, Klimatická koalice, jitka.martinkova@klimatickakoalice.cz, 728 399 452